

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 11. novembra 1925.

Št. 45.

Primorski nauk.

Tako že dolgo nisem bil vesel kakor ta dan, ko sem bral, kako krepko se drže naši primorski bratje pod italijanskim jarmom. Kakor vemo, vlada sedaj v Italiji čisto neomejeno najbolj zagrizena nacionalistična stranka, ki je kdaj bila pod solncem — fašistovska. Ta stranka se je postavila nad vse zakone, njeni pristaši smejo nekaznovano vse, celo ubijati in poživati, nasprotniki smejo komaj dihati. Nasprotni stranke, nasprotni listi stoje pod izjemnimi zakoni. Kdor ni fašist, je proglašen za državnega sovražnika in je izpostavljen vsem mogočim nasiljem.

Tako se godi Italijanom, ki se nočejo pridružiti fašizmu. Lahko si mislimo, kako se godi šele Slovencem in Hrvatom, proti katerim delajo v lepi slogi s fašisti — tu je edino točka, kjer se razumejo — tudi nefašisti! Morda je položaj naših bratov ob zgornjem Jadranu še težji nego naš, ker je Italija močnejša, ker ni vezana na mirovno pogodbo v varstvu manjšin od Avstrije in se ji je treba kot zaveznici zmagovitih velesil manj ozirati na mednarodno javnost.

Kraški hrast.

Toda vihar fašistovske strahovlade naših Primorcev ni uklonil in še manj strl! Še na misel ne pride primorskim Slovencem, da bi se odpovedali sami sebi, svojemu slovenskemu jeziku na ljubo gospodujočemu italijanskemu narodu. Vzeli so jim šole, vzeli slovenščini vsako pravico na sodnijah in drugih uradih. Toda primorski Slovenci se ne udajo. Izpolnujejo zvesto vse državljanske dolžnosti, spoštujejo zakone in oblasti, toda obnem trdno vstrajajo v boju za svoje pravice: za slovensko šolo, za veljavnost slovensčine na uradih in v javnem življenju sploh, za to, da žive in umirajo kakor jih je rodila mati: kot poštene, zavedni Slovenci! Od te svoje pravde ne odstopajo niti za ped. Vajeni, da se trdo

bore s skopo odmerjeno, skalnato zemljo in ostro burjo za svoj vsakdanji kruh, se z enako nevpogljivostjo in vstrajnostjo bore za svoje narodne pravice. Stojijo trdno kakor njihov kraški hrast, ki se v vednem boju z burjo na globoko in široko zaraste v zemljo in stoji, nizek sicer, toda grčav in trden kakor skala, da mu ne more do živega vsa peklenska sila burje. Pač ga vihar lasa in stresa, mu tod in tam polomi kako suho vejo; toda prej ali slej se vihar unese in izgine, hrast pa ostane!

Take-le misli mi je vzbudilo poročilo „Goriške Straže“ o zborovanju goriškega političnega društva „Edinost“ in pa „Kmetško-delavske zveze“, ki se je vršilo prve dni oktobra t. l. v Gorici. Poročala sta društveni tajnik dr. Bitežnik in pa državni poslanec dr. Besednjak. Iz njenih opročil je razvidno, da primorski Slovenci ne drže križem rok, marveč da se na vseh poljih neumorno gibljejo, da delajo in snujejo politično, gospodarsko in prosvetno. V tem delu so združeni vsi stanovi: kmetje in delavci, obrtniki in razumniki. Uspehi so krasni! Slovenska zavest povsod raste, gospodarstvo se utrjuje, prosveta se razcveta. Podrobnosti ne morem navajati, ker bi postal preobširen.

Konec slovenskega fašizma.

Samo eno točko iz dr. Besednjakovega poročila pa moram navesti, ker je prav posebno važna, častna in značilna. To je njegova ugotovitev, da so primorski Slovenci ob zadnjih državnozborskih volitvah v trdem boju izkopali grob slovanskemu fašizmu in ga za večno pokopali.

Ob prvem navalu fašizma je bilo med Slovenci nastalo nekaj zmede. Slabiči in brezznačajneži so bili zaradi osebnih koristi krenili v italijanski tabor in oblekli fašistovske črne srajce. Kakor je poturica vedno hujši od Turka, tako so tudi ti janičariji z vso besnostjo delali proti svojim narodnim bratom, jih ovajali in strahovali, blatili svoj narod kot manjvreden in neizobražen, zahtevali tujejezične šole; ho-

teli so z eno besedo slovenstvo utopiti v žlici vode.

Italijani so te ljudi sprejeli z odprtimi rokami in jih obsipali s častmi in koristmi, saj so mislili, da bodo z njihovo pomočjo Slovence v najkrajšem času poitalijančili. Dali so slovenskim fašistom na razpolago denar, da so začeli izdajati svoj list „Nova Doba“, ki je pisal tako kakor svoj čas zloglasni „Štajerc“ in kakor piše še danes celovška „Koroška Domovina“.

Toda tu so primorski Slovenci pokazali svojo zdravo narodno dušo, svoj krepki značaj: Sramotno, izdajalsko delo narodnih odpadnikov se jim je tako zgnusilo, da so premagali v sebi ves strah in vsako koristoljubje in se s celim srcem oklenili svojih narodnih svetinj in svojih pravih, poštenih narodnih voditeljev. Odpadnike so izobčili iz svoje družbe kakor Judeže in Kajne in pred njimi zaprli svoja vrata. Volitve so izpadle tako, da so bili ti izdajalci osmešeni in osramočeni pred vso slovensko in italijansko javnostjo: iškarijotskih glasov je bilo komaj za eno smetišnico.

Čim je slovensko ljudstvo na tak neizprosni način obračunalo z narodnimi odpadniki, so Italijani spoznali, da so stavili na slabo karto in da so z njo igro izgubili. Razočarani so sedaj tudi sami dali brco slovenskim izdajalcem in jih pognali iz svoje srede. „Nova Doba“ je sramotno poginila za tujim plotom, izza katerega je bila lajala na brate. Slovenski fašisti so se morali umakniti iz javnosti v temna zakotja, kjer zdaj životarijo zaznamovani in zaničevani. Primorsko slovensko ljudstvo pa z jasnim in čistim čelom hodi dalje po svoji zemlji, stiskano sicer in strahovano a spoštovano tudi od nasprotnikov in v trdni veri, da pride tudi zani dan zmage in pravice.

Korošci, učimo se od primorskih bratov! Kar zmorejo oni, zmoremo tudi mi, samo če hočemo.

K.

Šola.

O šoli morebiti premalo govorimo. Naveličali smo se, ali šola je v naših razmerah za nas življenje ali smrt! Z dnem, ko dobimo šolo, kakršno naše ljudstvo zahteva že 50 let, se bo vse naše življenje obrnilo k boljšemu; če šole ostanejo kakršne so, uničil se bo slovenski kmečki rod in ostalo bo nekaj gnilega, ponemčenega ljudstva, ki bo polnilo ječe in bolnišnice.

Tudi drugod se zavedajo pomena šol, seveda se vrši prepri tam samo o verski ali svobodni šoli; pravzaprav o ljudski svobodi ali grdem suženjstvu, kajti to je suženjstvo, če država jemlje starišem otroka s silo in ga daje v šolo, ki je stariši ne odobravajo. Ker so pa na svetu verni in brezverni ljudje, so krščanske stranke drugod rekle: napravimo tako: kdor hoče otroka vzgajati brez vere, naj ga pošilja v svobodne šole, kdor želi versko vzgojo, naj ga pošlje v versko šolo, ki se bo za katolike uravnala. A s tem ljudje, ki največ kričijo o svobodi, niso zadovoljni; vendar je ta pot tista, po kateri bo treba hoditi, in na Holandskem so jo že nastopili in se nihče nima pritoževati.

To vprašanje postaja v Nemčiji in tudi v nemški Avstriji zmirom bolj pereče. Zato je imel nedavno na Dunaju bivši nemški državni tajnik dr. Marx pomemben govor, iz katerega posnamemo, kar ima za nas kaj pomena. Naša doba kriči po organizaciji, organizirali so se

PODLISTEK

Terice.

Pozna jesen je. Delo na polju je končano; ne sliši se več veselega ptičjega petja; listje pokriva zemljo; žalostno je vse naokrog...

Na koncu vasi pri „tričji jami“ pa je živahno življenje; daleč naokoli se sliši klepetanje trlic, še bolj pa ženski vrišč in žensko petje, pomešano z moškim basom.

Bližam se, skrivajoč se za drevesa in prisluškuje veselemu, poskočnici podobnemu petju: Je pa krajčič posvava po Dravci dovtej, po Dravci dovtej, po Dravci, po Dravci dovtej.

Ogledujem veselo družbo izza skrivališča. V sredi visi na visokem drogu luč; okoli luči so postavljene trlice, katere ženejo pridne roke, ob zidu „tričje jame“ pa slonijo stari Korenjak in sušijo konoplje, zraven pa si bašejo pipo. Petje je ponehalo. Pogovor nanese seveda na moške. Žena hvali ali kara svojega starega; dekle drega drugo zaradi fanta — na vsakem najdejo kak madež. Prvi ga pije in zapravlja denar, drugi puši smotke, da je že čisto bled, tretji je premalo fletn, četrti sicer nima teh napak, samo pri „rajanju“ je preveč neokrotan.

Nazadnje pa se oglasi stara devica Treza in pravi: „Dekleta, ve ste preveč izbirčne, brez napak jih je dandanes težko najti. Zapravljivca je že mogoče ozdraviti. Z dobrim zgledom in lepo besedo; strastnega kadilca bo seveda težko pregovoriti, toda dragi tobak ga bo že spametoval; ženini, ki so samo „fletni“ in nič varčni, niso kaj prida; poštenega ženina — neokretnega plesalca ali celo neplesalca pa le zgrabite! Sicer pa ne izbirajte preveč, da ne obsedite med dvema stoloma in ostanete to kar sem jaz, namreč stara devica.“

Mislil sem iti k njim, pa sem se spomnil, da nimam denarja za venček, katerega bi mi gotovo usilile. Venček je napravljen iz preje, v katero je vpletena cvetlica. Za ta venček je treba dati denarja, za katerega si kupijo vina. Zaradi tega se moški, ki nimajo kaj pod palcem, le bolj izogibljejo tericam. Najbolj vsiljive terice imajo včasi, seveda tudi smolo. Pripetilo se je, da je peljal voznik mimo teric. Ena izmed njih skoči z venčkom za njim. Ko pride do njega — medtem je bila pustila coklje na sredi pota, da bi lažje tekla — jo voznik zgrabi in jo, hočeš nočeš, posede na voz, konja pa požene. Tako se peljeta dve uri daleč, potem jo šele izpusti. Dobro jo je potegnil. Morala je v pozni jeseni v nogavicah nazaj...

delavci, organiziral se je kapital, organizujejo se srednji sloji; katoliki so napravili tudi šolsko organizacijo, ki hoče katoliškim otrokom priboriti katoliško šolo. Windthorst je popred povedal: Kedar bo nehal kulturni boj, se bo začel boj za šolo. Mi hočemo, da se v šoli tudi svetni predmet pojasnjuje v luči vere, cerkev sama tega ne more, cerkev in šola morata delati skupno.

Najboljša pot do prave šole je, da se obrachamo do starišev. Ko je nastopil socialno-demokratski naučni minister svojo službo, je dejal: „Zdaj sem jaz tu, zdaj v šoli ne bo več križa ne molitve...“ Ko bi se stariši že poprej zavedali svoje dolžnosti, ne bi minister tako govoril. Zdaj šele so stariši spoznali, da je treba zahtevati versko šolo. Treba je o tem prepričati vsakega očeta in vsako mater, kar se more zgoditi iz središča, ki je šolsko društvo, katero ima podružnico v vsakem kraju; tako zamoremo danes, če je treba postaviti silo zoper silo, zamoremo napovedati šolski štrajk. Imamo podružnice šolskega društva, imamo odbore starišev na vseh šolah, tudi na srednjih in na vseučiliščih; zdaj je treba starišem vdihniti več poguma. Na dan stariši iz vaše zaspčnosti! Zavedi se mož, da storiš dobro delo, ko pristopiš šolskemu društvu in se ne daš pohoditi! Stariši, na sodnji dan bo Sodnik vas vprašal: Kje je duša tvojega otroka? Naj te na smrtni postelji ne teži očitek, da nisi skrbel z vso odločnostjo za vzgojo svojega otroka. Za katoliške otroke je katoliška šola Bogu v čast in otrokom v prid!

K temu imamo Slovenci na Koroškem postaviti: Stariši, ne dajmo se naprej od tujcev teptati in kvariti nam kar je najdražjega: otroke našega naroda. Za nas je katoliška narodna šola edino prava, vse drugo je norost. Razmere so tudi pri nas zdaj druge kakor so bile. Organizirajmo se tudi mi tako, da bomo če treba, kakor nemški katoliki v stanu napovedati silo zoper silo.

POLITIČNI PREGLED

Odpovedan uradniški štrajk in štrajk pekovskih delavcev. V doseg svojih zahtev so nastopali uradniški zastopniki napram vladi zadnji čas nasilno in brezobzirno. Da je javnost njih postopanje obsojala in bila sploh proti povišanju plač, jih je malo ganilo. Davkoplačevalec pa bo plačeval davke zanaprej skoro izključno za uradniške plače. Pogajanja z vlado so se prvotno razbila, ker je ostala vlada neizprosna, a je nazadnje vendar pristala na podporo v višini četrte mesečne plače še za letošnje leto, dočim, so uradniki zahtevali pol mesečne plače. Generalni komisar je odsvetoval vladi, da bi se uklonila sili, ker on tega poviška v Ženevi ne more zagovarjati. Iz ostankov posojila ne da nič in je tudi proti najetju posojila za upokojence; samo nižjim uradnikom naj bi se v slučaju dovolilo četrte mesečnih prejemkov podpore, višjim uradnikom pa itak nič ne manjka. Dr. Zimmermann je zavzel popolnoma pravilno stališče. Uradniki so nazadnje dosegli skoro vse: za l. 1925 dobijo 28% in za prvo četrtletje 1926 50% mesečne plače podpore. Poleg tega mora vlada izpolniti l. 1926 še razne druge zahteve uradništva. Razpravlja se tudi o posebnem skladu za zviševanje prejemkov: pobirala bi se posebna pristojbina za nasvete. Proračun se ne sme prekoračiti, zato bo skrbel že gen. komisar, kje dobiti tedaj kritje 120 milijard, kolikor bo ta špas stal. Vlada namerava omejiti melioracije, regulacije, zidave cest, znižati število srednjih šol in uradov, prihodnje leto sprejeti 1200—2000 vojaških novincev manj in obdržati sprejemno zaporo tudi še za l. 1926. Gospodarstvu se bodo odtegnili krediti, da bo lažje plačevalo še višja davčna bremena. Dobro levite šteje uradnikom, tudi dr. Seipel, ki pravi, da morajo državni uradniki računati s tem, da se bo z njimi postopalo kot z zasebnimi, ako ne opuste mnenja, da imajo do štrajka isto pravico kot delavci. Ukine naj se stalnost namestitve, ki je ni v Italiji, Švici in na Angleškem, kjer se državni uradniki s kratkim odpovednim rokom lahko odpustijo kakor pri nas v zasebnem življenju. — Ko se je na eni strani država zbala uradnikov, se peki na Dunaju niso ustrašili svojih delavcev. Gotovo so zahteve pekovskih

delavcev po zboljšanju mezd bolj upravičene kot zahteve uradništva. Peki seveda tudi lažje dajo, ker delajo z dobičkom, država pa le s posojili. 7500 pekovskih delavcev iz 680 podjetij je stavkalo pretekli teden par dni. Videli so se zopet prizori izza vojne, ko so se nastavliale dolge vrste ljudi pred prodajalnami, da dobe malenkostno predpisano količino živeža. Cene kruha so peki navijali. Pekovski delavci so zahtevali 12 odstotno zvišanje mezd, kar je neupravičeno, ker so dobili šele v marcu 10%, medtem pa cene niso poskočile. Priznalo se jim je 5 odstotkov; zato postane kruh za en groš dražji. Socialisti ugotovljajo, da so napravili peki s tem dober gšeft.

Fašistovska razbojništva. Ko se je izvedelo v Trstu o nameravanem atentatu na Mussolinija, so se takoj začele zbirati fašistovske tolpe in razdejale najprej uradništvu listov „Sera“ in „Lavoratore“, glasili socializmov. Nato pa je vdrlo 120 fašistov v uradniške prostore „Edinosti“. Vse pohištvo, vse rokopise, ves arhiv in knjižnico je tolpa pometala skozi okna na ulico, polila predmete z bencinom ter jih sežgala. Ko so v uradništvu opravili svoj vandalski posel, so zažgali ogenj ter nato vdrli v tiskarno, demolirali rotacijski stroj in težko poškodovali tudi ostale stroje. Uredniki „Edinosti“ so se komaj rešili. Požarna bramba je prišla pred tiskarno zelo pozno, ko je že vse zgorelo, ter je le lokalizirala požar, da niso začela goreti privatna poslopja. Policija ni intervenirala. Sploh v ulici ni bilo opaziti niti enega stražnika. Celokupno škodo cenijo na 1 milijon lir. „Edinost“ več časa ne bo mogla izhajati. Vsled tega so vložili poslanci v jugoslovanskem parlamentu interpelacijo. — Barbarstva Italijanov res presegajo vse meje.

Nemčija. Od sprejetja lokarnskih dogovorov se nahaja nemška vlada v krizi. Politične razmere so take, da je vsako pozitivno delo nemogoče. Nemški nacionalci, ki odklanjajo pogodbe, nimajo niti volje niti umevanja za politiko, ki bi prinesla trajen sporazum med Nemčijo in njenimi sovražniki. Nemškonacionalna Nemčija se je, hveč, živela v idejo maščevanja nad zmagovalci. V vladnih krogih se razpravlja o načrtu, da bi se odredilo ljudsko glasovanje o lokarnskih pogodbah, kar pa socialni demokrati odklanjajo in zahtevajo, naj se pogodbe sprejmejo ali pa razpišejo nove volitve. — Govori se, da dobijo Nemci mandat za Togo, katero kolonijo upravljajo sedaj Francozi in Nemci skupno.

Grška opustošenja. Posebna mednarodna komisija, ki ima nalogo preiskovati grško-bolgarski spor, je na licu mesta ugotovila dejanski položaj ter si ogledala grški vandalizem, ki so ga grške čete izvajale v nekaterih bolgarskih vaseh. Komisija je posetila vasi Dolno Spančevo, Pipernico, Lahovo itd. V Spančevu so vse žitne shrambe prazne. Od vsega prebivalstva, ki je pobegnilo, je ostala v vasi samo neka starka. Lahovo je bilo popolnoma oplenjeno, žitne shrambe in kozolci so izpraznjeni, šola je celo poškodovana. Neki grški oficir je posilil 15letno dekletce. Njeno mater so dvakrat polili s petrolejem in so ji grozili, da jo živo sežgo, če jim ne izroči denarja. Najpreje je dala grškim vojakom 38 turških liber in 2 napoleona. Pozneje so ji vzeli še 40 liber in 240 bolgarskih levov. Sedem hiš v tej vasi je bilo popolnoma porušenih. Ubiti vaščani so ležali na sredi ceste. Ista usoda je doletela tudi vas Pibernico, ki je ena najbogatejših. Vse hiše so bile oplenjene, shrambe izpraznjene, tobak odnešen, olje razlito in med pometan na cesto. Kmetica Todorova, mati dveh otrok, ki ni mogla pravočasno pobegniti, je bila po grškem oficirju posiljena. Delegati Rdečega križa, ki so posetili in pregledali opustošene vasi, javljajo, da je prebivalstvo popolnoma obupano in zbegano. Od 800 rodbinam je ostalo 600 rodbinam samo to, kar so imele na sebi. Vsem je potrebna nujna pomoč.

Zaključitev XXIII. interparlamentarne konference. Interparl. konferenca je zaključila svoje zasedanje 13. oktobra v Ottawi (Kanada). Na zadnji seji se je bavila tudi z narodnimi manjšinami. Stalni odbor je stavil predloge, ki so bili sprejeti z malo večino proti glasovom Anglije, Francije, Male antante, Poljske

in Grške in ki se glase: 1. V državah z narodnimi manjšinami se osnujejo paritetne komisije, sestavljene iz enakega števila članov narodne manjšine, ki bi imele nalogo reševati konflikte med večino in manjšino. 2. Vprašanja, ki se nanašajo v uporabi mirovnih pogodb na narodne manjšine, se odstopajo v rešitev mednarodnemu sodišču v Haagu, ki naj v spornih vprašanjih izdaja nasvete, pa tudi končne sklepe.

Perzijski šah odstavljen. Reuterjev dopisni urad poroča iz Teherana, da je perzijska poslanska zbornica sprejela predlog, s katerim se odstavlja dinastija sedanjega šaha. Prestolonaslednik je že zapustil Perzijo. Namesto dosedanjega šaha je stopila začasna vlada pod predsedstvom ministerskega predsednika Rize Khana. Po zadnjih poročilih je Riza Khan sprejel krono in si nadel ime kralj Pehlevi. Riza Khan je pomilostil vse politične ujetnike in članke odstavljene dinastije, ki bodo dobivali od države nekako pokojnino. Riza Khan je bil pred desetimi leti še navaden vojak in je še danes nepismen. Rusija je novega kralja že priznala, kmalu ji bo sledila Angleška in Francoska.

Ostalo inozemstvo. V kratkem bi si imel prirediti proces proti morilcem poslanca rimskega parlamenta Mateottija. Pred poroto imajo priti le oni, ki so pri umoru dejansko sodelovali, pravi povzročitelji umora pa, ki so sedeli in še sedijo na najvišjih mestih okrog Mussolinija, padejo pod amnestijo. „Vorwärts“ je dokazal, da je povzročitelj umora Mussolini sam, ki se procesa zelo boji. Da se zadeva preloži, je naročil atentat na svojo osebo in tudi nekoliko oseb vtaknil v luknjo. Pa tudi Mussolinija bo zadela enkrat pravična božja roka. — Rifovci so zasedli zopet Ajdir. Španske izgube znašajo 4500 mrtvih, ranjenih in pogrešanih. Abd el Krim je na tem mestu koncentriral 45 topev. Francoska poročila pravijo, da so Rifovci popolnoma obkoljeni in se ne morejo več ganiti. Dogodki govore drugače. — Bolj vroče postaja Francozom v Siriji. Druzi so Damask obkolili in pomorili na tisoče ljudi. Zato so Francozi Damask skoro docela porušili. Ogorčenje vsled tega je brezmejno. Vas sa vasjo okolice Damaska prehaja v ustaški tabor, pridružili so se Arabci in obkolili zopet Damask. Francozi so izgubljeni ako pravočasno ne pridejo ojačenja. Francoski general je bil odpoklican, nastopila je lakota.

DOMAČE NOVICE

Z dežele.

Nekaj navadnega je pravzaprav pri nas, da vsako leto izbruhne velik štrajk te ali one vrste državnih nastavljenecv, a noben štrajk še ni tako razburil kmetskega ljudstva kot zadnje gibanje uradništva in zahteva po novem povišanju plače. Naj le govori kdo o tej zadevi s kmeti in dobil bo sarkastične odgovore.

Posledice se že čutijo. Komaj se je zvedelo, da je vlada uradništvu nekaj obljubila, so se po mestih, že podražila živila. Kmet pravi, uradništvo bo samo spravilo državo na nič. Najnovejše zahteve uradnikov znašajo letno novo breme za državo 100 milijonov šilingov in državni dohodki znašajo letno 712 milijonov šilingov. Od tega se izplača uradništvu 584 milijonov šilingov, tako da ostane za druge državne potrebščine samo 132 milijonov.

Odkod vzeti novih sredstev? Kmetje menijo in to popolnoma upravičeno, da bodo zopet zvišali davke. Ljudstvo je že itak razburjeno, ker previsokih davkov ne more doplačati. Občinske deske in oglasi pri davkarijah so nalepljene z imeni tistih, katerim je naznanjena prisiljena rubež, ker previsokih davkov ne morejo plačati. V časopisih so dan za dnevom naznanjene sodnijske licitacije in med inserati cele kolone oglasov posestev, ki so naprodaj. Marsikdo si misli, čemu bi delal in se trudil, ker ne nese, in nihče ne bo delal samo za davke? Naj se gospodje prepričajo sami, koliko dandanes gospodarstvo nese. Gospodar ne more prodati živine — če jo ima — kar je edini dohodek, da poplača davke in za domače potrebe ne ostane nič. „Jaz moram gledati, da oblečem in obujem otroke za šolo, za se si že leta ne morem kupiti potrebne obleke za v cerkev,“ bo rekel kmet. In kdor pozna dandanes

kmetski stan, bo temu tudi pritrnil. Otroci prihajajo šolo skromno oblečeni, po leti bos, po zim v cokolj, čez dan imajo za kosilo kos črnega kruha. Razdraženje in razburjenje je med ljudstvom splošno vsled previsokih davkov. Lok je preveč napet.

Kaj bi bilo, če bi kmet enkrat štrajkal? Recimo, da bi kmet za svoje pridelke zahteval 50% višje cene? A kaj vidimo? Cene žitu in živini vedno padajo, a meso in kruh se dražita. V mestu veseljačenje in brezmejna lahkost kot bi živeli v obilici, gostilne, kino in bar, vse je prenapolnjeno, vse hoče uživati. Na deželi oblasti mirno gledajo, da se mladina napeljuje k zapravljanju in lahkomišljenemu življenju na večnih veseljah. Vse dere v propad. Kmetkega dela se vsak ogiba in zre v mesto in kmetom manjka ljudi za delo.

Večji kmetje so imeli v prejšnjih časih poleg hiše takozvane kajže, kjer je stanoval oženjen hlapec z svojo rodino. Vsled pomanjkanja poslov so po „Mieterschutzgesetz“ nastanili noter delavske družine, ki plačujejo na leto po par grošov najemnine. Teh hišic sedaj nihče ne popravlja, ne najemnik in še manj gospodar, kateremu ne bo padlo v glavo, da bi stranki, ki ima brezplačno stanovanje, popravil še streho. In tako hiše propadajo in lepega dne bo tudi stranki lilo na glavo, da se bo rajši izselila.

A najhujše breme za mladega posestnika je, če prevzame posestvo pu umrlem očetu, je prejemščina, ali kot ljudstvo pravi taksi. Če ima še kaj lesa, tedaj se že še izkoplje, a kaj bo, ko bo on izročal hišo otrokom? A kdor prevzame posestvo brez gozda in mora poleg ogromne prejemščine izplačati še brate in sestre, se mora zadolžiti in je v današnjih razmerah vsled visokih kreditov izgubljen.

Plačilni nalogi dohajajo vedno, drug za drugim in kmet leze v dolgove. „Delam kar morem, varčujem, nič novega si nisem napravil pri gospodarstvu, a vendar sem se letos moral zadolžiti; ne vem, kam bo to prišlo,“ je rekel varčen in vzoren gospodar. Kdo je večji patrijot, ali naš kmet, ki dela, da doplača davke ali nemški uradnik, ki zahteva povišanje plače?

Dandanes, v dobi sanacije, so pač take razmere, da se mora vsak stan v svojih potrebah omejiti do skrajnosti in tudi kmet ne sedi na rožicah, temveč se bori za obstanek. Za popravila pri gospodarstvu ni denarja, edini dohodek je le še živina, les se je večinoma že davno posekal in prodal. Včasih je kmet po zim tudi z vožnjo lesa kaj prislužil, a sedaj mu je tudi tukaj avto odvezal zaslužek. Davki so ogromni, da jih kmet že letos ne more zmagovati, a kaj bo šele prihodnje leto.

Nemški pisatelj Peter Rosegger piše v „Geschichte des deutschen Bauernstandes“, da je kmetski stan prvi in najvažnejši v državi, najstarejše plemstvo in kulturonosilec, bolj kot trgovstvo in življenje v industrijskih krajih s svojo socialno bedo, ki pač ustvarja velika mesta, ki pa pogosto čez noč izginejo, a kmetska hiša ostane. Kmetški stan je temelj in steb države in če je v državi za kmetijstvo položaj ugoden, tedaj bo zagotovljen procvit celi državi.

Tako bi tudi naša država morala skrbeti za pametno agrarno politiko, ki bi se dala doseči na ta način, da se predvsem sporazumemo z sosednimi državami.

Duhovniške vesti. Župnijski izpit sta napravila č. gg. Trabesinger Lenart in Petrič Ivan. Čestitamo! — Premeščeni so č. gg. Oto Schuster, kaplan v Tinjah za provizorja v Medgorje in Podgrad, Josip Hanisch, provizor v St. Petru pri Grabštanju za kaplana v Železno Kaplo in Franc Katnik, kaplan v Žvabeku za kaplana v Tinje.

Mohorjeva družba je nam poslala književni dar za leto 1926. Lep je in prepričan smo, da bo vsem ugajal. Naj pa tudi ostanejo vsi stari prijatelji naši Družbi zvesti ter skušajo ji pridobiti še novih. Čim več bo udov, tem lepši in obilnejši bo mogel biti tudi dar. Najbolj kaže, da se udnina, ki znaša za prihodnje leto 2½ šilinga, pobira že zdaj. Kdor dela za Mohorjevo družbo, ki je obenem cerkvena bratovščina, dela za krščansko omiko, torej časni in večni blagor našega ljudstva.

V zavodu šolskih sester v St. Rupertu pri Vellkovcu se sprejemajo dekleta, kjer se morejo izučiti v vsem, kar je treba znati vsaki gospodinj — zlasti kuhati, šivati in ravhati s perilom. Začne se 15. novembra in neha meseca maja. Pogoji se dobijo pri predstojništvu zavoda.

Spominjajmo se dragih rajnk. Kako so ljubili rajnke nekoč — kako jih ljubijo sedaj? V prvih stoletjih, za časa prvih kristjanov, če je posklical Bog katerega sobrata iz tega življenja, se je zbrala vsa občina, da moli za ljubega rajnkega in ponovno so dali opraviti sv. mašo za njegovo dušo. — Pa sedaj, ko vera vedno bolj izginja? Kako pozabljeni so pogosto rajniki! Par cvetic, par lučk na grob — in z glasom zvonov v zvoniku zginje tudi spomin na nje. Kaj naj dragi rajniki v tej ljubezni mislijo? — Bodimo vsaj mi usmiljeni do naših dragih rajnk in ljubimo jih s pravo ljubeznijo. Spominjajmo se jih pogosto v molitvi in če le mogoče, dajmo brati tudi sv. maše za njih dušni mir. To je najboljša, najdražja, kar jim moremo dati kot dokaz naše zveste ljubezni. Priložnost za to nam nudi „Mašna zveza za Afriko.“ Udje te mašne zveze, bodisi živi ali mrtvi, so deležni nezmernih zakladov 300 sv. maš, katere se berejo vsako leto po njih menu. Udnina za enega znaša enkrat za vselej, miloščina 5 šil. Kdor želi oprejemno podobico naj doda še 20 grošov za poštino. Vsi zneski pridejo v korist ubogim afriškim misijonom. Prijave in zneske prosimo pošiljajte na Družbo sv. Petra Klaverja, Salzburg, Claverianum.

Ustrelil jo je. Z Jeriš nam poročajo: Dne 2. t. m. zvečer je nekdo ustrelil skozi okno v Žumrovo kuhinjo, ko so bili vsi zbrani pri večerji, in zadel 23letno deklo Marico Poličnik v čelo, ki se je takoj mrtva zgrudila. Od domačih se iz strahu nihče ni upal na prosto, da je napadalec lahko pobegnil v temno noč. Oblast ej zaprla ljubimca rajne. Dokazov, da je on morilec, doslej še ni. Zadevo bo težko razrešiti, ker se ne ve, ali je bil namenjen strel njej ali komu drugemu.

Šmihel nad Pliberkom. (Vernih duš dan.) Veliko cvetja je bilo med letom, veliko vencev so spletla naša dekleta ob raznih prilikah. Pa prišla je jesen in slana je pomorila zadnji cvet. Le eno vrsto cvetic si videl zadnje dneve oktobra po vrtovih, oropanih vse druge krasote, le ene so te še pozdravljale iz belih oken naših kmečkih hiš — sanjave krizanteme. In te, mislim prav vse, so prinesli šmihelski farani ob Vseh svetih na grobove svojih rajnk. Spomladni in poletni cvet je razveseljeval žive, zadnji jesenski cvet pa so podarili svojim mrtvim. In lepo je tako. Ni bilo ravno razkošja meščanov, ničrnih pajčolanov; a grobovi v svežem zelenju, belim cvetju in polni brlečih sveč, ob njih pa žalujoči molilci, vse to je bilo čeprav priprosto lepo, okusno in krščansko. Le par papirnatih vencev in papirnatih suhih rož v kričečih rudečih, rumenih in sličnih barvah je motilo lepo sliko pokopališča. Mrtev papir, papirnat roža, ki je sama brez življenja pač ne more buditi v človeku razpoloženje hvaležno-otožnih čustev. Izmed grobov postane opazovalec pozoren posebno na dva. Sredi domačinov počiva delavec iz daljne Nemčije, ki se je ponesrečil pri kritju župne cerkve leta 1921. Prav radi tega se mu je dal, čeprav ni naše vere, lep prostor na našem pokopališču. Na koncu pokopališča pa je grob in spomenik neznanega jugoslovanskega vojaka, ki je padel v bojih leta 1919. Tudi ta dva grobova si našel lepo okrašena. Daleč od svojega doma počivata v tuji zemlji, a nista zapuščena, nista pozabljena. Čast mrtvim in čast tudi onim, ki so te grobove popravili. Eno po pogreša opazovalec na šmihelskem pokopališču. Zastonj iščeš kak skromen spomenik v svetovni vojni padlim vojakom. Menda so si ga vendar zaslužili. Saj oni niso krivi, da so se bojevali — zastonj. In šmihelski farani bi že še zmogli jim ga postaviti spomin hvaležnosti, spomin bodočim rodovom in opomin k molitvi. Ako se čez leto dni nadomeste še maloštevilne suhe rože s svežimi in ako se do tedaj postavi tudi še spomenik padlim junakom, bo šmihelsko pokopališče gotovo eno najlepših, če ne morda najlepše podeželsko pokopališče v celim slovenskem okraju.

Zahomec pri Bistrici na Zili. (Poroka.) V pondeljek dne 26. oktobra je bil naš slavnoznani slovenski Zahomec zopet enkrat ves pokonci. Naš voditelj gospod Janez Milonik, širrom vsega Korotana znani „Koren“, posestnik realitet, znani konjerejec, načelnik kmetijske podružnice itd., se je po štiriletnem vdovstvu zopet ženil. Izbral si je za novo družico svojega življenja Jerco Wiegela, posestnico v Blachah. Poročal je nju župnik Maierhofer v šentklavški cerkvi v Beljaku. Prisostvovali so pomembnemu obredu Korenovi prijatelji tudi iz Trsta, Celovca in Beljaka. Po kratkem posetu pri Fišerju, Tostenbirtu in Bukanu v Beljaku se je peljala ženitovanska družba nazaj v Zahomec. Na čanjskem kolodvoru je pozdravila novoporočeni par mila naša slovenska pesem. Dve dvouprežni kočiji z bistrimi vanci in štiri enovprežnice so pobasale ženina, nevesto in goste in urnobesno šklepetajo konjska kopita po cesti. Toda — hola — bel trak čez cesto — zapenjanje! Zraven ziblje fant po staroziljski šegi lepo postlano zibelko... Uganke. Vinó. Rešitev. — Zdrknimo z veselim juhu po beli cesti proti Bistrici. Zopet hola! Poredne terice zaprejo cesto z okornimi rantami. Dospemo na slavno Bistrico. Krasno okinčan slavolok z napisom: „Dobro došli!“ In s hriba pri cerkvi bum, bum, puf, puf! — Saj je gospod Koren od nekdanj velik dobrotnik bistriške cerkve. — V mraku smo dospeli na lepi Korenov dom v Zahomcu, kjer je napravila gospodična Pavla Korenova res pravi salonski ženitvanski obed. Vrstile so napitnice in pesmice. — Novemu zakonskemu paru kličemo: Na mnoga leta v lepi zastopnosti in ljubezni!

DRUŠTVENI VESTNIK

Za voditelje naših društev.

Voditelj društva — tisto velja seve tudi za voditeljico — mora biti primerno izobražen. Najprej je treba v e r s k e izobrazbe. Zakaj te? Zato, ker, kako vsakdo ve, nasprotnik najprej napade verske nauke ter jemlje iz zgodovine vsemogoče laži ali zavija kar je resnice, vedoč, da kakor hitro omaja vero, so ljudi njegovi. Na drugi strani pa se lahko vsakdo prepriča, da bodo vsi ljudi zanj, če krepko udari na versko struno.

Voditelj mora biti poučen seve tudi strokovno, bodisi v kmetijstvu, bodisi v delavskih in obrtnih vprašanjih.

Voditelj naj bo praktičen človek, ki vidi potrebe življenja. Razmere naj gleda kakršne so, naj ne vidi vse v solnčnem sijaju, pa naj tudi ne gleda mrko v ljudsko življenje, naj ne bo ne optimist ne pesimist. Zlasti našim ljudem bi bilo treba, da se boli zavedajo svoje moči; naj ne bodo strahopetni. Nasprotnik je do skrajnosti drzen — frech — še tam, kjer nikogar nima za sabo. Kako so frech ti Heimatschützlerji! Za nami pa je veliko dobrih ljudi, so trezni, mirni, poštenji ljudje! Torej ne bojmo se!

Voditelj naj bo razumen. Naj se nikdar ne poganja za reči, ki niso mogoče. Kjer so težave, jih je treba premagati, zato so tu, da se premagajo; povsod traja le tisto, kar se je s težavami pridobilo, in težave so izkušnja, ali je stvar dobra in prava ali ne?

Voditelj ni da bi moral biti govornik, ali prepričan naj bo, da se bori za pravico; ako bo imel to prepričanje, bodo se ob njem vneli in navduševali drugi. Kjer pa prepričanja ni in se dela morebiti samo za plačilo, se bo govorniku takoj poznalo, da ne dela s srcem.

Vse javno delo naj se vrši z namenom, da se ljudem pomaga. Braniti moramo mladino pred zapeljivci, odrastle vzdržati v pravem mišljenju, pojasnjevati jim neresnico tega, kar jim trobi nasprotnik na uho. Naš namen naj bo pomagati vsem, ne samo našincem, marveč vsakomur, kije pomoči potreben, kakor je Samarijan v evangelju pomagal tistemu, ki je padel med razbojnik, ne da bi bil vpraševal, kaj si ali odkod. Naše posojilnice so vesčas tako delale in so se vsem prikupile ter pridobile veliko ljudi.

Treba je v socialnem delu vstrajati. Društvo se kmalu ustanovi, treba ga je pa naprej voditi, tudi potem, ko nastanejo težave. Kar

danes ne gre, pojde jutri, treba je potrpeti, ako ne odnehaš, boš prišel na cilj. Rimljani so imeli pregovor: Vztrajno delo vse premaga! Z ljudmi je treba lepo postopati, tudi z nasprotniki. Vseh ne pridobiš, a treba je priti tako daleč, da te spoštujejo. Nikdar voditelj ne sme misliti, da samo on nekaj ve; ako se govornik prevzema, poslušalec proti njemu zapre svoje srce in besede so bob ob steno. Poslušalec hoče, da se ga spoštuje, tako tudi berač in otrok. Poslušalec mora čutiti, da se mu hoče dobro; iz tega čustva se rodi zaupanje. Ljudski voditelj naj ne bo svojeglaven; ako se je zmotil, naj to prizna in obrne svoj voz ko vidi, da je zašel na stranpot. Ljudje mu tega ne zamerijo. Ljudi je treba tako voditi, da ne zapazijo, kako se jih vodi: Treba jih je poučiti in pridobiti, da bodo sami hoteli, kar hoče voditelj, kakor je Samarijanka pridobila ljudi za Kristusa, da so pravili: „Zdaj ne verujemo več samo radi tvojih besedi!“ (Jan. 4.) Ljudem je treba tudi priznati. Ko priznamo kar se je dobrega storilo, bodo ljudje radi sami priznali, da je treba še tega in tega, ali da so se godile napake, ki jih je treba popraviti. Prilizovanja pa ljudstvo ne mara.

Od ljudi ne zahtevaj preveč na enkrat; veliko se doseže polagoma, kamen do kamna palača. Na zahtevaj preveč osebnih ali denarnih žrtev na enkrat.

Ko se vrši prireditve, ali kedar je treba ljudi pridobiti za volitev, ni dosti, da se naznani v listu, ljudje pričakujejo, da prideš osebno ali vsaj pošlješ zaupnika do njih.

Ljudi, s katerimi je treba delati, je treba poznati: kaj jih veseli, kaj jim mrzi, kako delajo, kako živijo? Treba je z njimi čutiti, z njimi se veseliti, zlasti na kmetih, kjer je kmet naprej v največjih skrbih in nikdar ne bo prijatelj tistemu, ki teh skrbi ne razume. Med kmečko mladino je dandanašnji posebno treba vzbuditi stanovske zavesti, ne tako, da jih peljemo v Celovec v gledališče, marveč s tem, da jih učimo gledati možnosti, ki se ponujajo na domači rudi; kmečko mladino treba zadrževati od alkohola, dekleta zadrževati od gizdavosti in veselja — in dajati jim poštenega veselja v rodoljubnih društvih. Le to je naloga, o kateri smo še vse premalo razmišljali.

Šmihel nad Pliberkom. V nedeljo dne 15. novembra t. l. se vrši po prvi božji službi v društvenih prostorih mesečni sestanek, ki obeta biti zanimiv za moške kakor za ženske. Pričakujemo obilne udeležbe.

☛ GOSPODARSKI VESTNIK ☛

Seja deželnega sveta dne 22. oktobra 1925.

(Konec.)

Premije za posle.

Dr. Stotter: Deželni kulturni svet je sklenil, pri enem gospodarju več let služee posle odlikovati z neko premijo in je v ta namen dovolil 20 milijonov. Ko se je premija zvišala v deželnem zboru na 50 milijonov, se je sivar objavila in zglasilo se je 2781 poslov. Priporoča se, dati 30 letnim 30 Š, 25 letnim 20 Š, 20 letnim 15 Š, 10 letnim 10 Š. Med prosilci je 300 sorodnikov, veliko je pa ljudi, ki ne služijo pri kmetih, marveč v mešanih podjetjih, kjer je trgovina ali kaka obrt. Ker se je toliko ljudi zglasilo, prosil je kulturni svet, naj dežela da v ta namen od 200 milj., ki jih ima v kmetijske namene na razpolago še 50 milijonov. Deželna vlada je temu pritrdila, da se donesek dežele izviša na 100 milijonov. Prosilo se je poljedelsko ministrstvo, ki je dalo 5 milijonov, 10 milijonov je dodal še kulturni svet. Ker se je za prihodnje leto prosilo za ta namen 50 milijonov, bi bilo uvaževati, ali bi se ne dal ta znesek že letos na razpolago, da bi se spravilo vkup 160 milijonov in bi se poslom, vsaj najstarejšim, moglo kaj dati. Vsa h'etl priporoča, te premije izplačati le v slučajih, če je gospodar volje, dati enak znesek iz lastnega.

Proračun za 1926.

Lani se je za potrebe kulturnega sveta zahtevalo od dežele 130 milijonov, a samo 100 se je dovolilo. Letos se zahteva pri nas 150, podruge de-

žele dajejo dosti več. Največ se bo potrebovalo za melioracije, katere se morajo, vkolikor so priglasene vendar enkrat izvršiti. Potrebuje se več za odškodnino članom stalnega odbora, ki iz dežele dohajajo, podražile so se razne potrebsčine, treba je popravljati.

Kmetijske podružnice-Gau-i.

Lani se je mislilo, da bode letos že obstala kmetijska zbornica, ki bi imela postavno pot zbirati v davk doneske za svoje potrebe. Nekatere podružnice dobro delujejo, druge bo treba poživiti. Leta 1926 bodo nove volitve. Deželni kulturni svet si bo prizadeval, k zborovanjem podružnic pošiljati svoje uradnike (ki slovenski neznajo. Op. ured.).

Kmetijski list.

Kmetijskih podružnic je 159, 59 jih ni vposlalo svojih doneskov. List ima 3861 naročnikov, naročnine je zaostalo za 47 milijonov. Cena lista se za prihodnje leto nastavi na 2 Š, ker se je cena papirja in tiskovni stroški dvignila. Prva številka letošnjega leta je stala 5,5 milijonov, zdaj stane vsaka 9 milijonov, seve je nekoliko več naročnikov. (Z doneski je zaostalo tudi mnogo slovenskih krajev: Medgorje, Rakdiše, Pokrče, Žvabek, Šteben na Zili i. dr. Umljivo je, da se naši ljudje manj zanimajo za list, ali morebiti ne vedo, da ima vsaki član kulturnega sveta pravico, zahtevati od deželne zavarovalnice 20% popusta pri zavarovalnini in to je dosti več, kakor se tu plačuje. Sicer pa ne moremo drugače, vsaj zdaj ne, kakor zadovoljiti se s tem listom in posluževati se kolikor mogoče vsega, kar stori kulturni svet v povzdigo kmetijstva, kar je le mogoče, če se zasledujejo naznanila v listu. Op. ur.)

Slučajnosti.

Radi zaračunavanja prejemščine se je vršil razgovor s finančno oblastjo, predlog kulturnega sveta se je predložil finančnemu ministrstvu, upati je, da se kmalu reši, ker se naprej čujejo pritožbe, da se predpisuje previsoka prejemščina.

Sattlegger poroča, da se je finančna oblast le v nekaterih slučajih posluževala planinskega ključa za odmerjevan dohodninskega davka, ki se je gorjancem računal kakor po polju. Finančna oblast se želi domeniiti v ti stvari s kulturnim svetom.

Celovski trg. Cene: jajce 25—26 g, krompir kg 13—17 g, skuta S 1,30, sirovo maslo S 5,20—7,20, sadje S —,70—1,60, ena zelnata glava 20 g, ena glava endivije 15 g, par kokoši 6 S. Živina: voli S 1,20—1,35, plemenske krave S 1,20—1,35, klobasarice S —,80—1,10, svinje S 1,70—2,40, ovce S 0,70—0,80 za kg žive teže. Konji od 350—650 šilingov komad. Živine kakor jestvin je bilo dosti.

Velikovški trg 4. XI. Na trg je bilo postavljeno izredno veliko živine: 484 komadov. — Razumljivo, ker rabi kmet denar za visoke davke, mora prodajati. Vsled velike ponudbe so cene svinj precej padle, kar je osobito opaziti na dunajskem trgu. Prodajale so se svinje žive po 2 Š (28. X. 2,20), zaklane 2,40—2,50 (3,—), koze 0,30—0,40, ovce 0,80—1,20, klobasarice 0,80—1,—, vprežna živina 1,10—1,20, pitana živina 1,30—1,40 Š za kg žive teže. — Cena konj je iz nerazumljivih vzrokov poskočila: 400—900 Š komad.

Borza. Dunaj, 9. nov. Dolar 707, nemška marka 168,30, angl. 34,28, franc. frank 28,10, ital. 27,90, jugosl. 12,51, švic. frank 136,20, čehosl. 20,97 ogrska krona 99,40.

Cur h. Paris 20,60, London 25,15¼, New York 319, Italia 20,50, Berlin 123,50, Dunaj 73,15, Praga 15,37½, Budimpešta 0,00727, Beograd 9,20.

☛ RAZNE VESTI ☛

Drobne vesti. V Berlinu je lani neznan kam izginilo 1300 oseb. — Kdor hoče rabiti deželni grb na svoje proizvode ali napise, mora imeti posebno dovoljenje deželne vlade. — 31. oktobra je bilo na Koroškem podpiranih 1863 brezposelnih. — Kralj Aleksander je podpisal ukaz, s katerim se amnestirajo vsi vojaški obvezniki, ki niso zadostili vojaškim dolžnostim, ako se prijavijo v vojaško službovanje do 1. januarja 1926. — Sovjetski vojni komisar Frunze je umrl. — Pri občinskih volitvah na Angeliškem so meščanske stranke nazadovale,3

socijalisti pa napredovali. — V Busovaču v Bosni je obolelo 50 rodbin, ker je jedlo meso na steklini obolele živine. — Šestorčke je dobila neka kmetica v vasi Barbella na Španskem. — Pri katastrofalnem neurju v Perzijskem zalivu je utonilo 450 iskalcev biserov. V bližini Pativa pa so padajoča dateljeva drevesa, ki jih je izrul vihar, pokončala 160 ljudi. — Na zračni progi Košice—Bratislava je zblaznel v višini 2000 m neki potnik in pričel daviti pilota. Zrakoplav je še mogel pristati in zblazneč je bil izročen policiji.

Za tiskovni sklad so darovali: Dr. Anton Scharwitzl, Dunaj, 50 S; Leopold Picej, Inmost, 50 g; Anton Stangl, Borovlje, 2 S; Kroščan 2 S; Izobraževalno društvo St. Jakob v R. S 2,50; Jugoslovani na Dunaju 1 S; Feliks Kužnik, Reple, S 1,50; R. Ribnica 1 S; Ter. Kaufič 50 g; M. Kompoš 1 S; Jakob Hedenik, Ščedem, 1 S; Miha Koren, Kot, 50 g; Štefan Bayer, Logavas, 4 S; Matija Cenc, Dobrla vas, 1 S; Michael Cenc, poštni poduradnik v Murski Soboti, 100 S; Markuc, Ljubljana, 20S; Nikola Rupic, Ljubljana, 20 dinarjev. Darovalcem najlepša hvala.

Listnica uredništva.

Veliko Pratiko naročajo trgovci lahko tudi v upravi lista.

Tovarniška zaloga usnja

Julijus Blass

Celovec, Novi trg šte. 4

Ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.

Naznanilo.

141

Dovoljujem si, naznaniti vsem cenj. somišljenikom, trgovcem in odjemalcem, da izvršujem

sodarsko obrt

in izdelujem le prvovrstno sodarsko robo kakor žehtarje, vodne škafe, velike in manje banje (bance), periljake, pinje, „kebre“ itd.

Potrudit se bom, zadovoljiti trgovce in odjemalce z dobrim blagom in nizko ceno.

S spoštovanjem

JAKOB OGRIS, sodar

v Kočuhu, pošta St. Margareten im Rosentale.

Vsi, ki ste željni poštene zabave in izobrazbe, se vabite na igro

Vsakdo ali Bogatinova smrt

ki se uprizar v nedeljo, dna 15. novembra t. l. ob ½3. uri popoldne pri Voglu v St. Primožu v Podjuni. Pripravljalni odbor.

146

GOSTILNA

(Narodni dom) v Velikovcu se da v najem. Reflektanti naj vložijo svoje prošnje do 1. decembra t. l. pri „Hranilnici in posojilnici“ v Velikovcu, kjer se izvejo tudi zakupni pogoji.

145